

МНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії
КЗВО «Одеська академія неперервної
освіти Одеської обласної ради»

Л. К. Задорожна
_____ 2023 р.

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ФАХУ

при вступі до аспірантури за спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Розглянуто та схвалено на засіданні
Приймальної комісії Комунального
закладу вищої освіти «Одеська
академія неперервної освіти Одеської
обласної ради»
Протокол № 7 від 28.04 2023 року

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до Правил прийому до аспірантури КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в дипломі магістра (спеціаліста), рішенням Приймальної комісії призначається додаткове вступне випробування зі спеціальності (співбесіда). Додаткове вступне випробування проводиться предметною комісією зі спеціальності за затвердженим розкладом.

Мета додаткового вступного випробування – виявити рівень розуміння майбутніми аспірантами педагогічних категорій, володіння основами теорії навчання та виховання, сучасними педагогічними технологіями та методами науково-педагогічних досліджень, встановлення ступеню готовності претендента до науково-дослідної роботи за педагогічною проблематикою, а також оцінка наявного освітнього рівня і теоретичного кругозору.

II. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ

Додаткове вступне випробування проводиться в усній формі (співбесіда) з використанням білетів, структура яких включає два теоретичних питання.

III. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Педагогіка як наука про виховання, навчання та розвиток особистості.
2. Основні категорії педагогіки.
3. Основні елементи педагогічного дослідження та вимоги до його проведення.
4. Види науково-педагогічного дослідження: історикопедагогічне, теоретико-експериментальне, методичне.
5. Методи педагогічного дослідження.
6. Процес розвитку особистості (спадковість, середовище, виховання, саморозвиток). Сучасні підходи вивчення розвитку людини.
7. Роль праці, навчання, гри, діяльності, спілкування у розвитку людини.
8. Вікові й індивідуальні особливості розвитку.

9. Особливості навчання та виховання представників різних вікових груп (дошкільний вік, молодший шкільний вік, середній шкільний вік, старший шкільний вік, юнаки, дорослі, люди похилого віку).

10. Педагогічний процес як система (рушійні сили, головні характеристики, функції, закономірності й принципи педагогічного процесу).

11. Самоосвіта й самовиховання – вищий етап розвитку педагогічного процесу.

12. Основні інститути соціалізації дитини (сім'я, освітні заклади, позашкільні заклади, дитячі об'єднання).

13. Функції діяльності сучасного вчителя (цілепокладання, діагностична, прогностична, розвивальна, проєктивна, планування, інформаційна, організаційна, оціночно-контрольна, корекційна, аналітична).

14. Суспільні вимоги до особистості вчителя, їх взаємозв'язок із професійно значущими та індивідуальними якостями вчителя.

15. Сутність та зміст процесу виховання.

16. Загальні методи та засоби виховання: класифікація, характеристика, шляхи реалізації, умови вибору.

17. Організаційні форми виховної роботи: класифікація, характеристика, шляхи реалізації, умови вибору.

18. Актуальні проблеми теорії та практики виховання (громадянське виховання, патріотичне виховання, цінності виховання, соціально-правове виховання, особистісний підхід у вихованні, духовний розвиток особистості).

19. Українська народна педагогіка про виховання дітей та молоді.

20. Основні функції навчання: освітня, виховна, розвивальна.

21. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів.

22. Поняття про форми організації навчання. Класно-урочна система навчання.

23. Поняття про методи навчання. Принципи класифікації методів навчання.

24. Контроль, перевірка та оцінка знань учнів.

25. Актуальні проблеми сучасної дидактики (диференціація, індивідуалізація навчання, інтеграційні процеси, групова форма організації, гуманізація та гуманітаризація навчання, формування критичного мислення).

26. Технологізація сучасної освіти. Сутність педагогічної технології, її головні ознаки.

27. Педагогічні технології, їх загальна характеристика.

28. Я.А.Коменський – засновник педагогіки Нової доби. Теорія навчання Я.А. Коменського.

29. Педагогічні погляди Ж.-Ж. Руссо.

30. Педагогічна діяльність і спадщина Й.Г. Песталоцці.

31. Становлення та розвиток національної системи виховання. Педагогіка в епоху українського Відродження (XVI - перша пол. XVIII ст.).

32. Педагогічні погляди Г.С. Сковороди.

33. К.Д.Ушинський і розвиток педагогіки в Україні.

34. Педагогічні погляди І.Я.Франка.

35. Головні тенденції розвитку освіти та педагогічної думки України в XIX - на початку XX ст.

36. Стан розвитку освіти та педагогіки України в 30-80-і роки XX Відродження національної системи виховання, школи, педагогічної думки в період становлення незалежності України.

38. Принципи управління освітою та школою.

39. Національна освіта як соціокультурне явище.

40. Організаційно-педагогічні засади ступеневої освіти в Україні.

41. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України.

42. Чинники впливу на розвиток сучасної освіти (глобалізація, економічний розвиток, соціальний, культурний попит тощо).

43. Загальні тенденції реформування сучасних світових освітніх систем.

44. Тенденції розвитку систем дошкільного виховання в розвинутих країнах.

45. Початкова школа: сучасний стан та перспективи реформування у різних країнах світу.
46. Особливості реформування середньої освіти в розвинених країнах світу.
47. Основні напрями розвитку системи професійної освіти.
48. Тенденції розвитку системи вищої освіти в провідних країнах світу.
49. Сучасні тенденції розвитку освіти дорослих в розвинутих країнах.
50. Проблеми стандартизації освіти.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Оцінювання відповіді абітурієнта здійснюється за шкалою «зараховано», «незараховано».

«Зараховано» виставляється за відповідь, коли абітурієнт вільно володіє матеріалом, оперує науковою термінологією, використовує і дає критичну оцінку, здійснює самостійний аналіз, знає сучасні теорії та методи педагогіки, вміє застосовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Однак, може допускати певні неточності в трактуванні окремих проблем, при здійсненні самостійного аналізу окремих аспектів предметів, застосуванні теоретичних знань при вирішенні практичних завдань, але одночасно може самостійно їх виправити.

«Незараховано» виставляється абітурієнту, який не орієнтується в проблематиці педагогіки, не може пов'язати теоретичні узагальнення з практикою, має значні труднощі у здійсненні аналізу проблем даних предметів, не вміє застосовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань.

Вступник, який отримав оцінку «незараховано», до участі в наступних вступних випробуваннях та у конкурсному відборі не допускається.

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія [підручник для студ., аспір. та молодих викладачів навч. закладів] / А.М.Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.

2. Артемова Л. В. Історія педагогіки України / Л. В. Артемова. – К. : Либідь, 2006. – 424 с.
3. Бех І. Д. Виховання особистості: сходження до духовності / І.Д. Бех. – Київ : Либідь, 2006. – 272 с.
4. Бондар В. Дидактика / В. Бондар. – К. : Либідь, 2005. – 264 с.
5. Ваховський Л. Методологія дослідження історико-педагогічного процесу: постановка проблеми / Л. Ваховський // Шлях освіти. – 2005. – № 2. – С. 7–16.
6. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посібник для майбутніх аспірантів вищих навч. закл. / О.І. Вишневський. – Дрогобич: Коло, 2003. – 180 с.
7. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для майбутніх аспірантів магістратури / С.С. Вітвицька – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
8. Галус О. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / О. М. Галус, Л.М.Шапошнікова. – К. : Вища школа, 2006. – 215 с.
9. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
10. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. – 2-ге вид., доповн. й виправл./ С. У. Гончаренко. – Рівне : Волин. береги, 2011. – 519 с.
11. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник для студентів вищих навч. закладів. / І. В. Зайченко. – 2-е вид. – К.: «Освіта України», 2009. – 528 с.
12. Інноваційні педагогічні технології [Текст] : підручник / І. Дичківська. – 3-тє вид., випр. – Київ : Академвидав, 2015. – 302 с.
13. Інтеграційні процеси у вищій освіті [Текст] : навчальний посібник / Н. М. Чернуха ; Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. – Київ : Київ, ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. – 92 с.
14. Левківський М.В. Історія педагогіки : Підручник / М.В. Левківський. – К. : Центр навч. літератури, 2003. – 360 с.

15. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання / В. І. Лозова, Г.В. Троцько. – Харків: ОВС, 2002. – 400 с.
16. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (др.. пол.. ХХ- поч.. ХХІ ст.): монографія. / О. І. Локшина. – К.: Богданова А. М., 2009. – 404 с.
17. Малафійк І. В. Дидактика. Навч. посіб. / І. В. Малафійк. – К.: Кондор, 2009. – 405 с.
18. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: Навч. посіб. / Л. А. Медвідь. – К.: Вікар, 2003. – 335 с.
19. Модернізація освіти України у контексті євроінтеграційних процесів: історико-педагогічний аспект: Монографія / За ред. Н.Г. Сидорчук. – Житомир: ЖДУ, 2008. – 300 с.
20. Сидоренко В. К. Основи педагогічних досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – К. : Зеніта, 2000. – 259 с.
21. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підруч. / С.О. Сисоєва. – Київ : Міленіум, 2006. – 346 с.
22. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] / М. М. Фіцула. – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с.

Інформаційні ресурси

www.president.gov.ua	Офіційне партнерство Президента України
www.mon.gov.ua	Міністерство освіти і науки України
http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi	Сайт Верховної Ради України
http://www.nau.kiev.ua	Сайт ЗАТ «Інформтехнологія»
www.liga.net	Законодавство, новини, договори...
http://www.intel.com/cd/corporate/education/emea/ukr/index.htm	Сайт Intel® у сфері освіти

Пошукові системи

1. www.google.com.ua
2. www.meta.ua
3. www.yahoo.com

Наукові бібліотеки

http://www.library.kr.ua/libworld/elib.html	Бібліотеки в Інтернеті
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
http://www.nbuv.gov.ua/libdoc/	Комп'ютерні технології в бібліотеці (Київ)
http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html	Електронний фонд наукових публікацій
http://www.hronos.km.ru/	Хронос – Добірка історичних матеріалів
http://www.infociti.kiev.ua/	InfoCiti (Київ) Тексти з комп'ютерних технологій
http://lib.meta.ua/	Бібліотека на Meta.ua (Харків)
http://www.utoronto.ca/elul/	Електронна бібліотека української літератури (Канада)
http://www.library.edu-ua.net/	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського (Київ)
http://www.gntb.n-t.org/	Державна науково-технічна бібліотека України (Київ)
http://www.4uth.gov.ua/	Державна бібліотека України для юнацтва